

I. INFORMACJE OGÓLNE

Zakres działania i uprawnień Państwowej Inspekcji Pracy określa nowa ustawa - z 13 kwietnia 2007 r. (Dz. U. nr 89, poz. 589). Zgodnie z obowiązującymi od 1 lipca 2007 r. regulacjami, **nadzorem** inspekcji w sferze bezpieczeństwa i higieny pracy oraz legalności zatrudnienia objęci są nie tylko pracodawcy (podmioty gospodarcze zatrudniające pracowników), lecz także przedsiębiorcy, na rzecz których wykonywana jest praca przez osoby fizyczne, w tym przez osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą, bez względu na podstawę świadczenia tej pracy.

Nowa ustawa **rozszerza** działania inspekcji o:

- kontrolę **legalności zatrudnienia**, innej pracy zarobkowej, wykonywania działalności oraz kontrolę przestrzegania obowiązku:
 - informowania powiatowych urzędów pracy o zatrudnieniu bezrobotnego lub powierzeniu mu innej pracy zarobkowej,
 - informowania powiatowych urzędów pracy przez bezrobotnych o podjęciu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności,
 - opłacania składek na Fundusz Pracy,
 - dokonania wpisu do rejestru agencji zatrudnienia działalności, której prowadzenie jest uzależnione od uzyskania ww. wpisu,
 - prowadzenia agencji zatrudnienia zgodnie z warunkami określonymi w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
- kontrolę legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy **przez cudzoziemców**,
- **ściganie wykroczeń**, o których mowa w art. 119-123 *ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (dot. m.in.: zatrudnienia bezrobotnych bez powiadomienia właściwego urzędu pracy oraz cudzoziemców nieposiadających zezwolenia na pracę, prowadzenia agencji zatrudnienia bez wymaganego wpisu do rejestru agencji, niedopełnienia obowiązku opłacania składek na Fundusz Pracy), a także innych wykroczeń, gdy ustawy tak stanowią oraz udział w postępowaniu w tych sprawach w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zasadnicze działania inspekcji pracy mają charakter kontrolno-nadzorczy i prewencyjny. Koncentrujemy uwagę na tych dziedzinach gospodarki i zakładach pracy, w których stwierdzamy wysoki poziom naruszeń prawa pracy. Monitorujemy również wybrane obszary ochrony pracy w celu zdiagnozowania skali problemów i podjęcia działań zapobiegawczych. Z roku na rok rozwijamy działalność prewencyjno-promocyjną, która stanowi nieodzowny warunek poprawy stanu praworządności w stosunkach pracy i bezpieczeństwa pracy w polskich zakładach.

Kierunki i formy działalności Państwowej Inspekcji Pracy określają **długofalowe programy działania oraz plany roczne**.

Program działania PIP na lata 2007-2009 i szczegółowy plan na rok 2008 są rezultatem wnikliwych analiz dokonanych w jednostkach organizacyjnych PIP i na szczeblu centralnym. Uwzględnione zostały również w *Programie* propozycje tematyczne zgłoszone przez ministerstwa i urzędy centralne, organa nadzoru i kontroli warunków pracy, związki zawodowe, organizacje pracodawców oraz ośrodki naukowo-badawcze.

Opracowując *Program* wzięto pod uwagę w szczególności:

- uwagi i zalecenia formułowane przez Radę Ochrony Pracy oraz komisje sejmowe, w tym Komisję do Spraw Kontroli Państwowej i Komisję Pracy;
- wyniki dotychczasowej działalności kontrolno-nadzorczej i prewencyjnej;
- dane statystyki publicznej w zakresie wypadków przy pracy, warunków pracy i chorób zawodowych;
- plany działania Komitetu Wyższych Inspektorów Pracy (SLIC) i Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy w Bilbao.

II. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁAŃ DŁUGOFALOWYCH (2007-2009)

Najistotniejsze potrzeby w sferze ochrony pracy, formułowane na podstawie analizy wyników kontroli w skali całego kraju oraz danych statystyki publicznej z zakresu wypadkowości przy pracy i chorób zawodowych, wyznaczają priorytety w działalności PIP. Z uwagi na znaczną skalę naruszeń prawa pracy, wzrost konkurencyjności firm, niestabilność rynku pracy - ochrona praw pracowniczych wymaga bardziej skutecznych instrumentów prawnych, umożliwiających szybkie reagowanie, zwłaszcza na drastyczne przypadki łamania przepisów.

Skuteczniejsze egzekwowanie przestrzegania regulacji prawnych jest niezbędne w szczególności w zwalczaniu zjawiska **niewypłacania pracownikom wynagrodzeń** za pracę i innych należnych świadczeń. Mimo że skala stwierdzanych nieprawidłowości wykazuje tendencję malejącą (ok. 60% kontrolowanych pracodawców w latach 2004-2005; 30% w 2006 r.), co jest m.in. efektem konsekwentnych działań PIP, społeczne skutki patologii przesądzają o konieczności kontynuowania kontroli i stosowania surowszych sankcji. Zgodnie z nową ustawą, inspektorzy pracy są uprawnieni do nałożenia wyższej grzywny w postępowaniu mandatowym - do 2 tys. zł (wcześniej maks. 1 tys. zł), a w stosunku do pracodawcy ukaranego co najmniej dwukrotnie za wykroczenie przeciwko prawom pracownika, który popełnia takie wykroczenie w ciągu 2 lat od ostatniego ukarania – do 5 tys. zł.

Także ograniczanie skali nieprzestrzegania przez pracodawców elementarnego prawa zatrudnionych do pracy legalnej, wypoczynku, rekompensaty za pracę w godzinach nadliczbowych, do dni wolnych wynikających z zasady przeciętnie pięciodniowego tygodnia pracy - stanowić będzie jeden z najistotniejszych celów kontroli PIP w zakresie **prawnej ochrony pracy**.

W **obszarze bezpieczeństwa pracy** priorytetowo traktujemy te dziedziny gospodarki, w których występują **największe zagrożenia zawodowe oraz wysokie wskaźniki wypadkowości**. Oprócz planowych kontroli, będziemy podejmować niezbędne działania także w trybie interwencyjnym, reagując na sygnały i wnioski zgłaszane przez organy państwa i partnerów społecznych.

Z przeprowadzonych kontroli wynika, że w wielu zakładach zarówno wyposażenie stanowisk pracy, jak i warunki, w jakich praca jest wykonywana, nie spełniają standardów europejskich, a stan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników w dalszym ciągu odbiega od postanowień prawa. Stąd w działaniach inspekcji, obok kontroli konkretnych branż i wzmoczonego nadzoru nad zakładami o najwyższych wskaźnikach wypadkowości, przewidziane są **przedsięwzięcia prewencyjne** mające na celu ograniczanie zagrożeń w środowisku pracy (patrz rozdział IV). Kierujemy te działania w szczególności do małych i średnich przedsiębiorstw, by przekazać pracodawcom wiedzę o wymaganiach z zakresu bezpieczeństwa pracy i wskazać konkretne przykłady *dobrych praktyk*.

Zadania o priorytetowym dla ochrony pracy charakterze będą realizowane przez PIP w ramach **II etapu programu kontroli długofalowych (2007-2009)**, z uwzględnieniem edukacyjnej roli przedsięwzięć doradczo-prewencyjnych. Długofalowy program obejmuje następujące zagadnienia:

I. Przestrzeganie przepisów prawa pracy przy **wypłacie wynagrodzeń** i innych świadczeń pracowniczych – *intensywnym działaniom kontrolnym towarzyszyć będą surowe sankcje wobec pracodawców uporczywie naruszających przepisy, a także poradnictwo i szkolenia służące popularyzacji znajomości prawa;*

II. Przestrzeganie przepisów o **czasie pracy** – *w 2008 r. szczegółowymi kontrolami w tym zakresie objęte będą placówki ochrony zdrowia i towarzystwa ubezpieczeniowe; jednocześnie przeprowadzone zostaną, w ramach kontynuacji działań podjętych w 2007 r., kontrole dot. czasu pracy kierowców i pracowników banków, w celu oceny uzyskanych efektów i wyegzekwowania trwałej poprawy przestrzegania prawa;*

III. Przestrzeganie **wymagań minimalnych** w odniesieniu do maszyn i urządzeń technicznych w zakładach eksploatujących maszyny budowlane - *kontrole dotyczyć będą różnych typów i rodzajów maszyn budowlanych, których użytkowanie stwarza znaczne zagrożenia zawodowe;*

IV. Bezpieczeństwo pracy w zakładach charakteryzujących się największym nasileniem zagrożeń zawodowych - **wzmocnionym nadzorem** ze strony PIP, wyrażającym się m.in. zwiększeniem częstotliwości kontroli, objęte są zakłady różnych branż, wytypowane przez poszczególne okręgowe inspektoraty pracy.

III. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁAŃ KONTROLNO-NADZORCZYCH UJĘTYCH W PLANIE ROCZNYM

Kontrole przewidziane w ramach **planu rocznego** (tj. na 2008 rok) prowadzone będą przede wszystkim w obszarach charakteryzujących się znaczną skalą naruszeń prawa lub występowaniem problemów wymagających skoordynowanych działań urzędu w skali kraju.

W obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy intensywne działania kontrolne, ukierunkowane na likwidację (ograniczanie) zagrożeń, obejmą następującą problematykę:

* **Bezpieczeństwo pracy na placach budów**

Obok kontroli **budownictwa ogólnego**, szczególna uwaga poświęcona zostanie **budowie i remontom dróg i autostrad** (w tym mostów i wiaduktów). Działania takie podyktowane są głównie przewidywanym wzrostem inwestycji budowlanych, w tym drogowych, w związku z przygotowaniem Polski do organizacji EURO 2012.

Działania kontrolne wspomagane będą prowadzonymi równoległe różnorodnymi przedsięwzięciami informacyjno-prewencyjnymi (patrz rozdz. IV)

* **Zagrożenia chemiczne**

Kontrolowane będzie przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy:

- ✓ w zakładach stwarzających **zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej** z udziałem niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych. W Polsce prowadzi działalność ok. 360 zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku poważnej awarii; może ona skutkować znaczną liczbą ofiar oraz olbrzymimi stratami materialnymi i dla środowiska;
- ✓ w zakładach, w których pracownicy narażeni są na oddziaływanie **czynników chemicznych, głównie o właściwościach rakotwórczych, mutagennych lub działających na rozrodczość**. Szczególna uwaga poświęcona zostanie kontroli prawidłowości oceny ryzyka zawodowego pracowników;
- ✓ w zakładach produkujących **chemię budowlaną**.

Wyniki kontroli wykorzystane zostaną również do opracowania - wymaganej przez Komisję Europejską - analizy przygotowania Polski do wymagań nowych regulacji prawnych, tj. *rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH)*.

* **Zagrożenia układu mięśniowo-szkieletowego**

Włączając się w realizację strategii Komisji Europejskiej na rzecz identyfikacji oraz ograniczenia wpływu ergonomicznych czynników ryzyka w latach 2007-2012, w tym powodujących dolegliwości układu mięśniowo-szkieletowego, Państwowa Inspekcja Pracy przeprowadzi kontrole obejmujące:

- ✓ **ergonomiczne czynniki ryzyka przy produkcji artykułów motoryzacyjnych** oraz **sprzętu AGD/RTV** (związane z wykonywaniem pracy w pozycji wymuszonej oraz wykonywaniem czynności powtarzalnych o dużej częstotliwości),

✓ **zagrożenia układu mięśniowo-szkieletowego przy ręcznych pracach transportowych.**

Problematyka zagrożeń przy ręcznych pracach transportowych będzie przedmiotem szczególnej uwagi inspektorów PIP podczas wymienionych już kontroli placów budów, a także w trakcie oceny przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w placówkach handlowych (w tym wielkopowierzchniowych), gospodarstwach rolnych zatrudniających pracowników oraz szpitalach.

Działaniom kontrolnym towarzyszyć będzie kampania informacyjna *'Mniej dźwigaj 2008'*; realizowana pod auspicjami SLIC (patrz rozdz. IV)

Kontrolami objęte zostanie ponadto przestrzeganie przepisów i zasad bhp:

- przy **pozyskiwaniu drewna** i innych pracach w **leśnictwie** – głównie w odniesieniu do osób świadczących pracę w ramach tzw. *samozatrudnienia*,
- w **archiwach i bibliotekach**, gdzie z uwagi na specyfikę środowiska pracy mogą występować szkodliwe czynniki biologiczne; te miejsca pracy nie były dotychczas objęte przez PIP kontrolami planowanymi,
- w **zakładach produkcji i przetwórstwa metali nieżelaznych** – ze względu na dużą koncentrację zagrożeń urazowych oraz chorobowych.

Kontynuowane będą kontrole mające na celu ograniczenie zagrożeń związanych z występowaniem w miejscu pracy **hałasu i drgań mechanicznych**. Wstępna ocena problemu, dokonana na podstawie działań prowadzonych w 2007 r., wskazuje na liczne nieprawidłowości. Wielu kontrolowanych pracodawców nie dokonało oceny narażenia na hałas i drgania mechaniczne oraz nie zna przepisów obowiązujących w tym zakresie.

Stosownie do zapisów ustawy z 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności, Państwowa Inspekcja Pracy – będąc jednym z organów wyspecjalizowanych – sprawuje kontrolę w zakresie *nadzoru rynku*, tj. w zakresie wyrobów wprowadzanych do obrotu na terenie zakładów pracy (organem monitorującym system jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów). W ramach realizacji tych zadań zaplanowano m.in. prowadzenie kontroli ukierunkowanych na ocenę spełniania **wymagań zasadniczych** dotyczących **maszyn i urządzeń stosowanych w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych**, a także **środków ochrony układu oddechowego**.

Kontrole w zakresie praworządności w stosunkach pracy, oprócz wskazanej już wcześniej problematyki wynagrodzeń za pracę i czasu pracy - podejmowanej w ramach planu długofalowego - obejmą także zagadnienia dotyczące:

- ✓ wykonywania **orzeczeń sądów pracy**,
- ✓ zatrudniania **dzieci i młodzieży**,
- oraz
- ✓ **legalności zatrudnienia** i innej pracy zarobkowej.

Działania urzędu w ww. obszarze skoncentrują się na nadzorze tych podmiotów, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie występowania nieprawidłowości w zakresie legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej (na podstawie analizy skarg, wniosków i powiadomień z innych organów, informacji własnych oraz uzyskanych od mediów). Szczególnym nadzorem w zakresie legalności zatrudnienia objęte będą branże: budownictwo, rolnictwo, leśnictwo, handel, przemysł piekarniczy.

Zgodnie z wymogami nowej ustawy o PIP, prowadzić będziemy także kontrole legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy przez **cudzoziemców**.

Ze względu na liczne nieprawidłowości ujawniane w czasie dotychczasowych czynności kontrolnych inspektorów pracy – kontynuowane będą inspekcje w zakresie przestrzegania przez agencje zatrudnienia przepisów **ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy**.

Nadal prowadzone będą kontrole **podmiotów gospodarczych świadczących usługi na rzecz zakładów górniczych**, zarówno w wyrobiskach podziemnych, jak i na powierzchni. Kontrole te obejmą zagadnienia bezpieczeństwa pracy, a także przestrzegania uprawnień pracowniczych osób zatrudnionych w tych firmach.

Kompleksowy charakter będą też mieć kontrole **placówek handlowych**. Jak już zaznaczono, zarówno w placówkach wielkopowierzchniowych, jak i mniejszych sklepach, kontrole dotyczyć będą bezpieczeństwa pracy, z uwzględnieniem problematyki ręcznego dźwigania towarów; jednocześnie sprawdzone zostanie przestrzeganie praworządności w stosunkach pracy, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zagadnienie legalności zatrudnienia, a także na respektowanie przepisów o czasie pracy. Podobny zakres problemowy (tj. bezpieczeństwo pracy, legalność zatrudnienia oraz czas pracy) będą mieć kontrole w zakładach **przemysłu piekarniczego**.

Kontrole programowe zostaną przeprowadzone według jednolitych zasad, gwarantujących wiarygodność analiz porównawczych, ocen i wniosków.

Państwowa Inspekcja Pracy realizuje także liczne zadania wynikające bezpośrednio z zapisów ustawowych, m.in. **badania okoliczności i przyczyny wypadków przy pracy** (inspektorzy badają rokrocznie wszystkie zgłoszone wypadki śmiertelne, ciężkie i zbiorowe, a także część lżejszych), **ocenia zgodność** wykonania obiektu z **projektem budowlanym**, inicjuje przedsięwzięcia na rzecz ochrony pracy **w rolnictwie indywidualnym**. Istotne znaczenie w działalności PIP nadal będą miały kontrole przestrzegania przepisów dotyczących **zatrudniania osób niepełnosprawnych** – praktyka wykazuje powtarzalność niektórych uchybień i nieprawidłowości. Działalność PIP w tym obszarze wiąże się również z wydawaniem postanowień i decyzji w zakresie spełniania wymogów bhp w obiektach, pomieszczeniach i na stanowiskach pracy, gdzie zatrudnione są osoby niepełnosprawne.

W ramach rutynowych działań inspektorzy pracy kontrolować będą także przestrzeganie przepisów dotyczących:

- ✓ udzielania **urlopów** wypoczynkowych,
- ✓ uprawnień związanych z **rodzicielstwem**,
- ✓ zatrudniania **młodocianych**,
- ✓ profilaktycznych **badań lekarskich**,
- ✓ **szkoleń** w dziedzinie bhp,
- ✓ realizacji **zadań służby bhp**,
- ✓ oceny **ryzyka zawodowego**,
- ✓ przestrzegania przepisów **ustawy o produktach biobójczych**,
- ✓ przestrzegania przepisów bhp podczas usuwania **wyrobów zawierających azbest** (udział PIP w narodowym *Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*),
- ✓ przestrzegania wymagań związanych z bezpieczeństwem **przewozu drogowego towarów niebezpiecznych**,
- ✓ **konsultacji** w zakresie bhp oraz komisji bhp,
- ✓ realizacji przez pracodawców obowiązków wynikających z ustawy o **ubezpieczeniu społecznym** z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Szczególną uwagę PIP zwróci na roboty wykonywane w miejscach ogólnodostępnych w celu zlikwidowania ewentualnych **zagrożeń o charakterze publicznym**.

W okręgowych inspektoratach pracy, tak jak w latach poprzednich, **rejestrowane** będą **zakładowe układy zbiorowe pracy**, po uprzednim zbadaniu ich zgodności z prawem, by wyeliminować układy zawierające postanowienia mniej korzystne od powszechnie gwarantowanych.

Jak co roku, badanie **skarg** pracowniczych i wniosków skierowanych do PIP wypełni istotną część działalności urzędu, która na przestrzeni lat zyskała duże uznanie społeczne.

Corocznie PIP rozpatruje ok. 30 tys. skarg oraz udziela 1,5 mln **porad prawnych** i technicznych, stanowiących ważny element prewencji w sferze przestrzegania prawa pracy.

Inspekcja realizuje również zadania polegające na **informowaniu** osób zainteresowanych – na ich wniosek – o **minimalnych warunkach zatrudnienia** pracowników na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Kontynuowana będzie **współpraca z urzędami państw członkowskich** Unii Europejskiej odpowiedzialnymi za nadzorowanie warunków pracy i zatrudnienia pracowników, poprzez udzielanie informacji o:

- warunkach zatrudnienia pracowników skierowanych do wykonywania pracy na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, na określony czas, przez pracodawcę mającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- stwierdzonych wykroczeniach przeciwko prawom pracowników skierowanych do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na określony czas, przez pracodawcę mającego siedzibę w państwie będącym członkiem Unii Europejskiej,
- organach nadzoru nad rynkiem pracy właściwych, ze względu na zakres ich działania, do udzielania zainteresowanym żądanej informacji.

Podsumowując należy podkreślić, iż w naszej działalności w dalszym ciągu przestrzegana będzie **zasada konsekwentnych kontroli sprawdzających**, szczególnie gdy zostały wydane decyzje nakazujące likwidację zagrożeń dla życia i zdrowia, jak również w sytuacji braku informacji o realizacji przez pracodawców zastosowanych środków prawnych. W uzasadnionych przypadkach inspektorzy pracy skorzystają z uprawnienia **wnioskowania o podwyższenie składki na ubezpieczenie wypadkowe** dla płatnika składek, u którego w czasie dwóch kolejnych kontroli stwierdzono rażące naruszenie przepisów bhp.

Zgodnie z nową ustawą o PIP, inspektorzy będą stosować surowsze niż dotychczas sankcje wobec pracodawców uporczywie naruszających prawo i – jak już podkreślono – z całą konsekwencją egzekwować przestrzeganie przepisów bhp także od przedsiębiorców, którzy angażują podmioty *samozatrudniające się* oraz osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilnoprawnych.

Wnioski wynikające z analizy działalności inspekcyjnej, tak jak dotychczas, posłużą m.in. **inicjowaniu prac legislacyjnych** w sferze ochrony pracy oraz formułowaniu wystąpień do właściwych organów o podjęcie działań naprawczych.

IV. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁAŃ PREWENCYJNYCH

Rozwój działalności prewencyjnej PIP, obejmującej promocję ochrony pracy, odpowiada ogólnoeuropejskim tendencjom akcentującym znaczenie pozakontrolnych form państwowego nadzoru nad warunkami pracy. Działalność ta prowadzona jest przez inspekcję przy współudziale partnerów społecznych (związków zawodowych, organizacji pracodawców), samorządów lokalnych i organizacji społecznych. **Realizując zadania prewencyjne, inspekcja wspiera tych pracodawców, którzy zainteresowani są uzyskaniem trwałej poprawy stanu bezpieczeństwa** i warunków pracy, w szczególności małe i średnie przedsiębiorstwa, rozpoczynające działalność. W ramach tych zadań przewidujemy:

- realizację kampanii i programów promocyjno-prewencyjnych, popularyzujących kulturę bezpieczeństwa pracy, zwłaszcza w małych zakładach branż o największej skali zagrożeń wypadkowych oraz w wybranych grupach zawodowych;
- publikowanie wydawnictw poświęconych problematyce ochrony pracy – przeznaczonych dla pracodawców, pracowników, rolników indywidualnych;
- promowanie ochrony pracy, dzięki wykorzystaniu przykładów *dobrych praktyk* i wyników analizy wypadków przy pracy;

- upowszechnianie wiedzy z zakresu ochrony pracy, we współpracy z partnerami społecznymi, mediami oraz przy wykorzystaniu Internetu (rozbudowa strony internetowej PIP [www.pip.gov.pl], by stała się powszechnie dostępnym i przyjaznym źródłem informacji dla przeciętnego użytkownika sieci).

W 2008 r. realizowane będą:

Kampania - Mniej dźwigaj 2008 - dot. ręcznego przemieszczania ciężarów w budownictwie i handlu (w ramach kampanii realizowanej pod auspicjami Komitetu Wyższych Inspektorów Pracy).

Państwowa Inspekcja Pracy jest w roku 2008 koordynatorem europejskiej kampanii adresowanej do dwóch sektorów: budownictwa i handlu detalicznego. Podstawowe cele kampanii to:

- ✓ kontynuacja wdrożenia przez państwa członkowskie wymogów dyrektywy 90/269/EWG w sprawie ręcznego przemieszczania ciężarów. w celu ograniczenia liczby schorzeń mięśniowo-szkieletowych, z położeniem specjalnego nacisku na budownictwo i handel detaliczny;
- ✓ doskonalenie metod działań kontrolnych oraz informacyjno-promocyjnych stosowanych przez inspekcje pracy;
- ✓ uzyskanie większej spójności w całej UE w kwestii egzekwowania przestrzegania przepisów dotyczących ręcznego przemieszczania ciężarów.

W związku z kampanią planujemy podjęcie następujących działań:

- ✓ szkolenia dla inspektorów pracy, w oparciu o wspólne, europejskie, materiały metodyczne i szkoleniowe;
- ✓ kampania kontrolna realizowana na podstawie wspólnych wytycznych w sprawie strategii zapobiegania ryzyku urazów podczas przemieszczania ciężarów;
- ✓ publikacje dla sektorów budownictwa i handlu detalicznego;
- ✓ kampania informacyjna, wykorzystująca Internet i media;
- ✓ seminarium podsumowujące dwuletnią kampanię „Ręczne przemieszczanie ciężarów”.

Działania prewencyjne w rolnictwie - Ochrona pracy w rolnictwie indywidualnym

W 2008 r. inspektorzy pracy będą kontynuowali działania na rzecz ochrony pracy w rolnictwie indywidualnym. Wciąż główny nacisk kładziony jest na poprawę poziomu wiedzy o zagrożeniach w pracy rolniczej i skutkach tych zagrożeń oraz pokazywanie praktycznych rozwiązań, ograniczających ryzyko związane z wykonywaniem tej pracy. Adresatami działań, oprócz samych rolników, są ich rodziny, a zwłaszcza dzieci. Szczególną wagę inspektorzy pracy przykładają do przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym, polegających na prowadzeniu wizytacji, szkoleń oraz spotkań, podczas których przekazywane są rolnikom broszury i ulotki w prosty sposób omawiające najważniejsze zagrożenia.

W ramach powyższych działań szczególną uwagę zwracać będziemy na kształtowanie umiejętności oceny ryzyka zawodowego przy pracy rolniczej oraz świadomości zagrożeń o charakterze psychospołecznym (stres i dolegliwości mięśniowo-kostne), wpływających na stan zdrowia rolników i ich rodzin. Planujemy m.in. przygotowanie specjalnych pakietów edukacyjnych dla rolników, a także młodzieży i dzieci mieszkających na wsi (publikacje będą zróżnicowane pod względem poziomu percepcji, sposobu argumentacji oraz języka przekazu).

Program prewencyjno-promocyjny w budownictwie

Celem programu jest promocja standardów bezpiecznej pracy na budowie; projekt ma przyczynić się do zmniejszania wskaźników wypadków i chorób zawodowych w sektorze budowlanym.

W związku z realizacją projektu planowane jest opracowanie pakietu wydawnictw, programu szkoleń oraz materiałów szkoleniowych dla pracodawców i pracowników branży budowlanej; uruchomienie specjalnej podstrony internetowej dostępnej na witrynie www.pip.gov.pl, a także zorganizowanie szkoleń dla inspektorów pracy zaangażowanych w działania kontrolno-prewencyjne w budownictwie.

Założono realizację następujących celów częściowych:

- promowanie – poprzez publikacje i doradztwo – działań służących ograniczeniu zagrożeń związanych z upadkiem z wysokości, spadającymi narzędziami, niebezpiecznymi maszynami i urządzeniami transportowymi na placu budowy;
- zwiększenie zainteresowania pracodawców z firm budowlanych problematyką oceny ryzyka zawodowego;
- przeszkolenie kadry inspektorskiej do prowadzenia szkoleń dla pracodawców z sektora budowlanego w latach 2009-2011.

Akcja informacyjna dotycząca ryzyka zawodowego

(w ramach europejskiej kampanii pod auspicjami Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy w Bilbao)

W kampanii udział weźmie 30 krajowych inspekcji pracy (w tym 27 z krajów członkowskich UE oraz 3 z państw EFTA, tj. Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu). Działania realizowane będą we współpracy z Krajowym Punktem Centralnym Agencji, którym jest Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy. Państwowa Inspekcja Pracy weźmie udział w wybranych wydarzeniach kampanii.

Szczególne uwaga poświęcona będzie ocenie ryzyka zawodowego w sektorze budownictwa oraz handlu detalicznego. Planujemy opublikowanie specjalnych materiałów w tym zakresie dla pracowników zatrudnionych w handlowych centrach logistycznych (uzupełnienie materiału przygotowanego w 2007 r.). Zagadnienie ryzyka zawodowego będzie też przedmiotem szczególnej uwagi w trakcie prowadzenia kampanii dotyczącej ręcznego przenoszenia i przemieszczania ciężarów, adresowanej do sektora budowlanego oraz rolników indywidualnych.

W działalności informacyjnej i edukacyjnej wykorzystane zostaną różne formy popularyzatorskie (m.in. broszury, ulotki, podstrona internetowa).

Program informacyjno-edukacyjny „Młodzi pracownicy 2008”

Celem programu jest zwiększenie wśród młodych pracowników świadomości zagrożeń związanych z pracą; promocja obecności zagadnień bezpieczeństwa pracy w procesie edukacji i przygotowania młodych ludzi do pracy zawodowej.

W ramach realizacji programu przewidujemy:

- prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych wspólnie z Ochotniczymi Hufcami Pracy, Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym, Związkiem Rzemiosła Polskiego i innymi partnerami społecznymi;
- przygotowanie multimedialnych materiałów informacyjnych dla nauczycieli biorących udział w programie edukacyjnym „Kultura bezpieczeństwa”;
- współpracę okręgowych inspektoratów PIP z nauczycielami zaangażowanymi w program edukacyjny „Kultura bezpieczeństwa” w latach 2006-2008;
- organizację w okręgowych inspektoratach pracy „Dni otwartych” dla młodzieży i nauczycieli ze szkół ponadgimnazjalnych.

Ponadto w planie wydawniczym uwzględniliśmy wznowienie wybranych publikacji dla młodzieży i młodych pracowników. W ramach serwisu www.pip.gov.pl prowadzona będzie strona adresowana do młodych pracowników.

Program prewencyjny dot. zapobiegania negatywnym skutkom przeciążenia psychicznego i stresu w miejscu pracy

Nadmierny stres w miejscu pracy dotyka w chwili obecnej ponad jedną trzecią zatrudnionych osób. Prognozy Obserwatorium Ryzyka Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy wskazują na wzrost roli czynników psychospołecznych w kształtowaniu w przyszłości bezpiecznych i zdrowych miejsc pracy. Program prewencyjny stanowi kontynuację dwuletniego współdziałania PIP z organizacjami pracodawców, związkami zawodowymi, służbą bezpieczeństwa i higieny pracy oraz specjalistami medycyny i psychologii pracy w całym kraju.

W 2008 r. działaniami Państwowej Inspekcji Pracy objęte zostaną zakłady z działów administracja i pośrednictwo finansowe, a także agencje pracy tymczasowej. Tak jak w latach poprzednich, prowadzić będziemy szkolenia nt. negatywnych skutków stresu zawodowego, zasad zarządzania stresem oraz przeprowadzać oceny stresogenności cech pracy w wybranych zakładach. Po raz pierwszy bezpośrednimi odbiorcami naszych działań będą również pracownicy. W 2008 r. planujemy m.in.: przeprowadzenie warsztatów umiejętności psychologicznych z zakresu zarządzania pracownikami (dla kierowników) oraz radzenia sobie ze stresem (dla pracowników) z zakładów uczestniczących w poprzednich edycjach programu. Szczególną grupę odbiorców w 2008 r. stanowić będą osoby młode, przygotowujące się lub wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy. Dla tej grupy odbiorców planujemy przeprowadzenie szkoleń oraz przygotowanie broszury zawierającej informacje nt. *dobrych praktyk* w zakresie radzenia sobie z nadmiernym stresem w pracy.

Program prewencyjny dot. spełniania wymagań minimalnych

Corocznie prawie 12 tys. osób zostaje poszkodowanych w wypadkach przy pracy podczas obsługi maszyn – głównie obrabiarek do drewna, obrabiarek do metali, maszyn do obróbki plastycznej metali. Ze względu na skalę i rangę problemu, planujemy kontynuowanie programu informacyjno-prewencyjnego, jako zadania wspierającego działania kontrolno-nadzorcze, w oparciu o całą serię praktycznych poradników, dotyczących konkretnych, najbardziej wypadkogennych maszyn. W chwili obecnej wydanych zostało 9 tytułów (ulotek); w roku 2008 zamierzamy wydać 12 kolejnych publikacji w tym zakresie. Planowane jest również przeprowadzenie ogólnopolskiej akcji informacyjnej i szkoleń dla pracodawców.

Program promocyjny - Przestrzeganie prawa pracy w mikroprzedsiębiorstwach

W dalszym ciągu prowadzić będziemy program adresowany do pracodawców – właścicieli najmniejszych firm (do 9 pracujących), oparty na zasadzie samokontroli. Pracodawca, za pomocą przygotowanych przez inspekcję pracy narzędzi, identyfikuje występujące w jego zakładzie problemy i ewentualne nieprawidłowości, ocenia ich skalę oraz określa sposoby i terminy likwidacji naruszeń.

Dla potrzeb programu zostanie opracowana komputerowa wersja ankiety kontrolnej dla pracodawcy. Aplikacja pobrana ze strony internetowej Państwowej Inspekcji Pracy pomoże użytkownikowi w przejściu przez wszystkie etapy samokontroli w zakresie spełnienia wymogów prawa pracy.

Organizowane będą także kolejne edycje konkursów, promujących problematykę ochrony pracy oraz działalność ludzi zaangażowanych w przedsięwzięcia na rzecz bezpieczeństwa pracy:

*** Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej**

Jako najważniejszy konkurs organizowany przez Państwową Inspekcję Pracy - został w 2007 r. objęty honorowym patronatem Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego. Założeniem konkursu jest promowanie najlepszych praktyk w zakresie poprawy warunków pracy oraz inspirowanie pracodawców do działań mających na celu eliminację zagrożeń występujących w ich zakładach. Państwowa Inspekcja Pracy będzie promować i rekomendować - jako

godne naśladowania wzorce - laureatów konkursu „Pracodawca - organizator pracy bezpiecznej”, uhonorowanych umieszczeniem na *Złotej Liście* Państwowej Inspekcji Pracy.

* **Konkurs wiedzy o zasadach bezpieczeństwa i higieny pracy dla uczniów z zakładów rzemieślniczych**

Konkurs przeprowadza Związek Rzemiosła Polskiego we współpracy z Państwową Inspekcją Pracy. Jego celem jest ugruntowanie wiedzy z zakresu prawnej ochrony pracy oraz przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

* **Na najaktywniejszego społecznego inspektora pracy**

Celem konkursu jest promowanie działalności społecznych inspektorów pracy w obszarze warunków pracy i praworządności w stosunkach pracy. Oczekiwany rezultat działań konkursowych to systematyczna poprawa stanu ochrony pracy w zakładach.

* **Z zakresu wiedzy o bhp w szkołach rolniczych i rolnictwie indywidualnym**

Olimpiady i konkursy rolnicze organizowane przez okręgowe inspektoraty pracy dla dzieci i młodzieży oraz dla rolników indywidualnych.

* **Bezpieczne gospodarstwo rolne**

Konkurs przygotowujący przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Państwową Inspekcję Pracy, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Agencję Nieruchomości Rolnych oraz inne instytucje i organizacje działające na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych.

* **Bezpieczna budowa**

Konkurs ma na celu upowszechnianie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy na placach budów, a także promowanie tych wykonawców robót budowlanych, którzy zapewniają odpowiednie standardy bezpieczeństwa w procesie realizacji obiektów budowlanych.

Ponadto, wzorem lat poprzednich, Główny Inspektor Pracy przyzna w 2008 r.:

- ✓ Nagrodę im. H. Kraheleskiej,
- ✓ Nagrodę dla dziennikarzy,
- ✓ Nagrody związane z Targami Sawo,
- ✓ Puchar dla bezpiecznej piekarni.

Dla partnerów społecznych (związków zawodowych i organizacji pracodawców) zorganizowane zostaną szkolenia na poziomie centralnym oraz w okręgowych inspektoratach pracy.

Kontynuować będziemy wydawanie miesięcznika *Inspektor Pracy* oraz *Zeszytów Inspektora Pracy*.

Rozwijana będzie współpraca z **mediami** – zarówno centralnymi, jak i terenowymi – które są ważnym sojusznikiem inspekcji w działaniach na rzecz poprawy przestrzegania prawa pracy.

Podsumowując należy podkreślić, że przedsięwzięcia prewencyjne przede wszystkim **wspomagają skuteczność kontroli PIP w branżach o największym nasileniu zagrożeń**. Działania te polegają **na informowaniu o praktycznych sposobach zapobiegania zagrożeniom** i rozwiązywaniu problemów związanych z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa w obszarze bhp, upowszechnianiu **rozwiązań systemowych, z uwzględnieniem rachunku kosztów i nakładów na bezpieczeństwo pracy**. Istotny walor prewencyjny cechuje przyjętą przez PIP zasadę, że **pierwsza kontrola** u nowego pracodawcy ma charakter rozpoznawczo-doradczy, pod warunkiem niestwierdzenia rażących naruszeń prawa pracy.

Zaznaczyć również należy, że **kluczowym adresatem działań prewencyjnych PIP staje się młodzież**, która w wyniku dynamicznie zmieniającego się rynku pracy jest

szczególnie narażona na związane z tymi zmianami niebezpieczne lub szkodliwe czynniki środowiska pracy.

Szczegółowe zestawienie zadań kontrolnych i prewencyjnych przewidzianych do realizacji w centralnym programie na rok 2008 zawiera *Harmonogram*. Natomiast w *załączniku nr 1* przedstawiono wykaz tematów realizowanych przez PIP w ramach rutynowej działalności kontrolnej.

Załącznik nr 2 zawiera listę zadań własnych okręgowych inspektoratów pracy. Obejmują one problemy nie ujęte w zadaniach koordynowanych centralnie, a mające - według rozpoznania poszczególnych inspektoratów pracy - istotne znaczenie na terenie objętym ich właściwością terytorialną.

V. WSPÓŁPRACA Z INNYMI ORGANAMI I INSTYTUCJAMI ZAJMUJĄCYMI SIĘ PROBLEMATYKĄ OCHRONY PRACY

Sprawne współdziałanie PIP z wieloma partnerami – to niekwestionowany warunek poprawy standardów ochrony pracy. W 2008 r. Państwowa Inspekcja Pracy będzie doskonalić współpracę z organami władzy, jednostkami samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, organami nadzoru nad warunkami pracy, organizacjami pracodawców i pracowników, placówkami naukowo-badawczymi, środkami masowego przekazu.

Krajowi partnerzy, z którymi PIP rozwijać będzie współpracę w działaniach na rzecz ochrony pracy, to zwłaszcza:

- ogólnopolskie organizacje pracodawców i związków zawodowych. Doświadczenia własne oraz partnerów zagranicznych jednoznacznie potwierdzają dużo większą efektywność działań prewencyjnych, w tym promujących ochronę pracy, adresowanych nie do pojedynczych pracodawców lub zatrudnianych przez nich pracowników, lecz do ich organizacji.

- inne organy nadzoru i kontroli warunków pracy. Szczególną wagę nadal przykładając będziemy do koordynowania działań, wzajemnego wykorzystania specjalistycznej kadry, posiadanych zasobów informacji i doświadczeń.

Przy realizacji takich zadań, jak kontrole zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zakładów charakteryzujących się największym nasileniem zagrożeń zawodowych, stanu bezpieczeństwa pracy w transporcie drogowym, bezpieczeństwa pracy na budowach, bezpieczeństwa stosowania chemikaliów, a także w *nadzorze rynku* – PIP współdziałać będzie z Państwową Strażą Pożarną, Państwową Inspekcją Sanitarną, Inspekcją Ochrony Środowiska, Urzędem Dozoru Technicznego, Głównym Urzędem Nadzoru Budowlanego, Wyższym Urzędem Górniczym, Policją, Głównym Inspektoratem Transportu Drogowego, Biurem do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych, Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zgodnie z zakresem kompetencji ww. organów.

- Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy. Współpraca dotyczyć będzie zwłaszcza problematyki oceny ryzyka zawodowego, ergonomicznych czynników ryzyka w wybranych branżach, zagrożeń układu mięśniowo-szkieletowego, bezpieczeństwa pracy w budownictwie, stresu i przeciążenia psychicznego w miejscu pracy, a także działań edukacyjnych adresowanych specjalnie do młodych pracowników.

- Instytut Medycyny Pracy w Łodzi. Współdziałanie obejmie w szczególności problematykę zagrożeń przy ręcznych pracach transportowych, stresu i przeciążenia psychicznego w miejscu pracy oraz wymagań w zakresie przystosowania stanowisk pracy dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

- centralne organy państwa i agendy działające w obszarze rolnictwa, związki, organizacje i stowarzyszenia rolnicze. Przedsięwzięcia te prowadzone będą głównie we współdziałaniu z sygnatariuszami *Porozumienia w sprawie współpracy na rzecz poprawy stanu bhp w rolnictwie*.

- organy i instytucje zwalczające nielegalną pracę obywateli polskich oraz nielegalną pracę, działalność lub pobyt cudzoziemców na terytorium RP.

Przy realizacji zadań kontrolnych z zakresu legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej niezbędne będzie współdziałanie Państwowej Inspekcji Pracy z organami i instytucjami, do kompetencji których należy zwalczanie pracy nielegalnej obywateli polskich i cudzoziemców, a także naruszeń przepisów dotyczących ich pobytu na terytorium Polski. Obok doskonalenia dotychczasowych, przewidujemy rozwijanie nowych form współpracy. Dotyczy to zwłaszcza kontaktów ze **Strażą Graniczną, Policją i Służbą Celną** w zakresie zwalczania naruszeń przepisów o cudzoziemcach. Współpraca ze Służbą Celną obejmować też będzie problematykę spełniania wymagań zasadniczych przez wyroby sprowadzane do Polski.

VI. DZIAŁALNOŚĆ WEWNĄTRZORGANIZACYJNA

W celu dalszego doskonalenia jakości pracy urzędu prowadzić będziemy **szkolenia**, w szczególności obejmujące pracowników wykonujących i nadzorujących czynności kontrolne.

Plan szkoleń dla kadry PIP uwzględnia priorytety działania urzędu oraz potrzeby zgłoszone przez jednostki organizacyjne, a także przez poszczególnych pracowników.

Zakres merytoryczny szkoleń obejmuje:

- przepisy prawnej ochrony pracy,
- przepisy bezpieczeństwa pracy,
- metodykę kontroli i wykorzystania uprawnień inspektorskich,
- działalność pozakontrolną inspektora pracy: współpracę z partnerami społecznymi oraz z innymi organami nadzoru i kontroli,
- psychologię zachowań.

Państwowa Inspekcja Pracy prowadzi **placówkę szkoleniową** – Ośrodek Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu, którego ponad 50% aktywności stanowi oferta szkoleniowa dla Państwowej Inspekcji Pracy, obejmująca w 2008 roku w szczególności:

- ✓ organizację i prowadzenie **aplikacji inspektorskiej** (zorganizowanie i przeprowadzenie aplikacji inspektorskich dla kolejnej grupy pracowników służb legalności zatrudnienia, przejętych z urzędów wojewódzkich),
- ✓ organizację **szkoleń doskonalących**:
 - z zakresu prawnej ochrony pracy (np. kontrola legalności zatrudnienia; postępowanie w sprawach o wykroczenia związane z wykonywaniem pracy zarobkowej i legalnością zatrudnienia oraz o przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową; europejskie prawo pracy i jego wpływ na kształtowanie stosunków pracy cudzoziemców pracujących w Polsce i Polaków pracujących poza granicami kraju; postępowanie administracyjne i egzekucyjne; czas pracy i wynagrodzenia; zatrudnianie młodocianych; postępowanie sądowe w sprawach z obszaru prawa pracy),
 - z zakresu bezpieczeństwa pracy (np. wdrożenie przepisów rozporządzenia REACH w praktyce inspektorskiej; zapobieganie dolegliwościom układu mięśniowo-szkieletowego podczas wykonywania prac transportowych; zasadnicze i minimalne wymagania dla maszyn i urządzeń; środki ochrony indywidualnej – wymagania zasadnicze dla wybranych grup ochron; metodyka kontroli na budowach – problematyka oceny zgodności w odniesieniu do maszyn i urządzeń stosowanych w budownictwie, bhp przy pracach na wysokości, roboty drogowe na czynnych odcinkach dróg; zagrożenie hałasem i drganiami – metodyka kontroli, ocena ryzyka zawodowego, ergonomia przemysłowa),
 - inne (np. zapobieganie i reagowanie na zagrożenie przemocą i przemoc, zagadnienia z zakresu finansów, zamówień publicznych oraz informatyczne),

- ✓ organizację szkoleń doskonalących, połączonych z możliwością odbycia **specjalizacji** (np. w zakresie badania wypadków przy pracy, bhp w gospodarce leśnej), po odbyciu których oraz zdaniu egzaminu specjalizacyjnego inspektorzy pracy uzyskują tytuł specjalisty, a następnie – w innym trybie – mogą ubiegać się o tytuł głównego specjalisty.

Ponadto pracownicy PIP wezmą udział w szkoleniach doskonalących wiedzę zawodową i metodykę kontroli, organizowanych – w zależności od potrzeb – w okręgowych inspektoratach pracy i Głównym Inspektoracie Pracy.

W celu zapewnienia wysokiego poziomu organizowanych szkoleń, Państwowa Inspekcja Pracy będzie współpracować z innymi organami nadzoru oraz placówkami naukowo-badawczymi (np. Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym, Urzędem Dozoru Technicznego, Państwową Inspekcją Sanitarną, Wyższym Urzędem Górniczym, Inspekcją Transportu Drogowego).

W 2008 r. kontynuowane będą prace związane z **informatyzacją PIP**. Obejmą one:

- a. dalszą rozbudowę sieci teleinformatycznej PIP oraz poprawę bezpieczeństwa dostępu do jej zasobów;
- b. przystosowywanie urzędu do obsługi dokumentów w formie elektronicznej (w tym w zakresie wdrożenia podpisu elektronicznego);
- c. opracowanie nowego, zintegrowanego oprogramowania dla inspektora pracy;
- d. modernizację zasobów sprzętu komputerowego oraz zakupy oprogramowania;
- e. szkolenia informatyczne.

Jednym z ważniejszych zadań będzie stworzenie **nowego oprogramowania, przeznaczonego specjalnie dla inspektora pracy** – narzędzia wspomagającego działalność kontrolno-nadzorczą, a jednocześnie umożliwiającego łatwiejsze i pełniejsze zbieranie danych. Należy podkreślić, że projekt realizowany będzie przez PIP we własnym zakresie i z wykorzystaniem nowej technologii.

VII. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Najistotniejsze kierunki współpracy międzynarodowej Państwowej Inspekcji Pracy w 2008 r. skoncentrują się na zadaniach wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej. W szczególności PIP dążyć będzie do realizacji założeń *europejskiej strategii bezpieczeństwa i ochrony pracy na lata 2007-2012*. Założenia te zostały odzwierciedlone w tzw. „Strategii Lizbońskiej” **Komitetu Wyższych Inspektorów Pracy (SLIC)**, w której Komitet określa swój wiodący udział w osiągnięciu celów strategii, szczególnie poprzez skuteczne i jednolite wdrażanie przepisów wspólnotowych, współpracę z innymi instytucjami UE zajmującymi się problematyką bezpieczeństwa i ochrony pracy oraz wymianę doświadczeń i promocję najlepszych praktyk w tym obszarze - w ramach wspólnych, ukierunkowanych działań.

Członkostwo w Komitecie Wyższych Inspektorów Pracy wiąże się z udziałem przedstawicieli PIP w posiedzeniach plenarnych oraz w spotkaniach grup roboczych SLIC (m.in. ds. egzekwowania prawa wspólnotowego, ds. europejskiej kampanii „Ręczne przemieszczanie ciężarów 2008”, ds. przemocy wobec inspektorów wykonujących obowiązki służbowe, ds. dyrektywy maszynowej oraz ds. europejskiej strategii bezpieczeństwa i ochrony pracy). Planowane jest zwiększenie udziału PIP w pracach grup roboczych, w tym m. in. w grupie ds. „wskaźników efektywności”, której zadaniem jest wypracowanie jednolitych kryteriów analizy i oceny skuteczności działań inspekcji pracy w Europie.

W roku 2008 Państwowa Inspekcja Pracy obejmie **przewodnictwo europejskiej kampanii dot. ręcznego przemieszczania ciężarów**. Ze względu na liczne dodatkowe obowiązki i koszty związane z koordynacją kampanii, urząd przygotowuje wniosek do Komisji Europejskiej o dofinansowanie planowanych działań.

Na wniosek instytucji krajowych (tzw. instytucji wiodących) przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy uczestniczą w pracach grup roboczych **Rady Unii Europejskiej** w zakresie nadzoru rynku, delegowania pracowników i systemu bezpieczeństwa biologicznego.

Kontynuowana będzie współpraca z:

- **Europejską Agencją Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy w Bilbao** – w 2008 r., wspólnie z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym (Krajowym Punktem Centralnym Agencji), prowadzona będzie ogólnoeuropejska kampania dotycząca oceny ryzyka zawodowego;
- **Międzynarodową Organizacją Pracy** - kontynuowany będzie program dotyczący zwalczania handlu ludźmi i pracy przymusowej. Koordynatorem programu jest włoskie Ministerstwo Praw i Równości Szans. Planowana jest również wizyta robocza w Międzynarodowym Biurze Pracy w Genewie;
- **Międzynarodowym Stowarzyszeniem Inspekcji Pracy (IALI)** – przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy wezmą udział w odbywającym się cyklicznie (co dwa lata) Kongresie Międzynarodowego Stowarzyszenia Inspekcji Pracy w Genewie.
- **Międzynarodowym Stowarzyszeniem Bezpieczeństwa Socjalnego (ISSA)** - przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy uczestniczyć będą w sympozjach poświęconych zagadnieniom bhp w sektorze rolnictwa oraz problematyce ryzyka zawodowego w przemyśle budowlanym.

Z udziałem Ośrodka Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu kontynuowane będą działania międzynarodowej sieci instytutów szkoleniowych w dziedzinie ochrony pracy (**RIIFT**). Delegacja PIP uczestniczyć będzie w corocznych spotkaniach roboczych, a także w realizacji międzynarodowego projektu poświęconego dialogowi społecznemu.

W roku 2008 zintensyfikowana zostanie **współpraca bilateralna**. Obejmie ona urzędy partnerskie, które mają już znaczące doświadczenia w zakresie metodologii **kontroli legalności zatrudnienia** (zwłaszcza z Holandii, Belgii i Francji).

Realizowane będą zapisy porozumień o współpracy i wymianie informacji zawartych m.in. z Holandią, Norwegią i Belgią. Celem porozumień jest doskonalenie systemu wymiany informacji o **pracownikach delegowanych** w ramach świadczenia usług (zgodnie z dyrektywą 96/71/WE). W roku 2008 planuje się podpisanie podobnego porozumienia z francuską Delegaturą Międzyministerialną ds. Walki z Pracą Nielegalną (DILTI).

Kontynuowana będzie współpraca z inspekcjami europejskimi w zakresie **działań prewencyjnych**. Planujemy nawiązanie kontaktów roboczych z irlandzką i brytyjską inspekcją pracy, które koncentrować się będą odpowiednio na tematyce ochrony pracy w rolnictwie indywidualnym oraz prewencji wypadkowej w sektorze budownictwa.

Przewidywany jest również cykl spotkań roboczych z organami niemieckiej inspekcji pracy. Ich celem będzie poznanie metodyki i praktyki działania inspekcji w czasie, gdy w Niemczech realizowano szereg dużych inwestycji budowlanych poprzedzających finały piłkarskich mistrzostw świata, które odbyły się w tym kraju w 2006 r.

Na szczeblu okręgowych inspektoratów pracy kontynuowana będzie współpraca z Czechami, Danią, Niemcami, Litwą, Słowacją i Ukrainą. W szczególności popularyzowane będą *najlepsze praktyki* wypracowane wspólnie z inspekcją litewską, takie jak wymiana wykładowców i spotkania problemowych zespołów merytorycznych. Wspólnie z duńską inspekcją pracy zorganizowane zostanie forum dla małych i średnich przedsiębiorstw „Doświadczenia w prewencji”.